Raadsvoorstel
Openbaar

Onderwerp
Vaststelling onderdelen van het *Actieprogramma Samenwerken met de Stad*

Opsteller	Robert Tannemaat	**Collegebesluit**	9 juli 2024
Programma	Bestuur en organisatie en Openbare Ruimte	**Behandeldatum Raad**	9 oktober 2024
Portefeuillehouder	H.M.F. Bruls en J.T.J.L.A. Broeren	**Status**	Openbaar

---

Samenvatting
In het coalitieakkoordzijn plannen omschreven voor betere samenwerking met de stad. Op veel vlakken wordt hier invulling aan gegeven. Om te komen tot een *stevig programma* voor dit onderwerp is dit voorjaar door de raad de *Visie en koers voor participatie en democratische vernieuwing* (unaniem) vastgesteld.

Het voorliggende *Actieprogramma* geeft aan wat we de komende jaren gaan doen om invulling te geven aan de visie.

Het amendement 'Komt tijd, komt raad' stelt dat de raad zoveel mogelijk betrokken is bij acties die de raad aangaan. Dit betekent dat een aantal acties door de raad worden vastgesteld. De overige acties en de integraliteit van het Actieprogramma zijn door het college vastgesteld.

Advies
1. De beschreven actie A1: *We schrijven het verhaal van de lokale democratie die we willen zijn*, vast te stellen.
2. De beschreven actie A11: *We leggen de regels vast voor het gebruik van de nieuwe instrumenten*, vast te stellen.
3. De beschreven actie A12: *We maken een nieuwe participatieverordening die de huidige inspraakverordening vervangt*, vast te stellen.
4. De beschreven actie A13: *We ontwikkelen een algemeen participatiebeleid*, vast te stellen.

Aanleiding
In het coalitieakkoordzijn plannen omschreven voor betere samenwerking met de stad. Op veel vlakken wordt hier invulling aan gegeven. Om te komen tot een *stevig programma* voor dit onderwerp is dit voorjaar door de raad de *Visie en koers voor participatie en democratische vernieuwing* (unaniem) vastgesteld. Hierbij zijn ook de amendementen *'Komt tijd, komt raad' en 'Mag het een onsje meer zijn?'* aangenomen.

Recent heeft de Eerste Kamer ingestemd met de *Wet versterking participatie op decentraal niveau* welke eisen stelt aan gemeentelijke participatie.

Beoogde impact
De beoogde impact van de vier acties uit het *Actieprogramma* waar de raad over besluit is:

A1. We schrijven het verhaal van de lokale democratie die we willen zijn. → *Een gedeeld bestuurlijk beeld van de lokale democratie, wat houvast geeft bij de ontwikkeling van de lokale democratie.*
A11. We leggen de regels vast voor het gebruik van de nieuwe instrumenten. → *Kaders voor gebruik van nieuwe democratische instrumenten vastleggen.*
A12. We maken een nieuwe participatieverordening die de huidige inspraakverordening vervangt. → *Afspraken over het samenwerken met de stad vastleggen in een verordening.*
A13. We ontwikkelen een algemeen participatiebeleid. → *Vastleggen van uniforme werkafspraken over het samenwerken met de stad.*

<u>Het stuk geeft invulling aan onderstaande doelen uit de stadsbegroting (*doelenboom*)</u>
Programma Bestuur en Organisatie:

- *'We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten.'* (Doel 2.1 van ambitie 2: *'We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.'*)
- *'We verbeteren onze dienstverlening continu.'* (Doel 2.2 van ambitie 2: *'We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.'*)
- *'We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie.'* (Doel 3.2 van ambitie 3: *'We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie.'*)

Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg:

- *'Wij stimuleren positieve en samenhangende ontwikkeling in iedere wijk/buurt.'* (Doel 1.1 van ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*
- *'Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen.' (Doel 1.2 van* ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*
- *'We dragen bij aan een gezonde leefomgeving, zowel in fysiek als sociaal opzicht.' (Doel 1.3 van* ambitie 1: '*We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.')*

<u>Ook sluit het stuk aan bij plannen uit het coalitieakkoord:</u>
In gesprek met de stad:

- *We maken van participatie een stevig nieuw programma. We werken aan democratische vernieuwing en betrekken inwoners beter bij de besluitvormingsprocessen bij de gemeente.*
- *We gaan de kwaliteit van het gesprek met de stad vergroten. Dat doen we door vooraf duidelijke procedurele en inhoudelijke afspraken vast te leggen over de wijze waarop inwoners worden geïnformeerd over het proces, de inhoud, en de uitkomsten.*
- *We hebben oog voor de door ons moeilijk te bereiken doelgroepen. Daarom besteden we aandacht aan hoe we het gesprek organiseren. We nodigen inwoners vaker uit via een steekproef uit de gemeentelijke basisadministratie om zo te komen tot een afgewogen vertegenwoordiging.*
- *Ook op alle andere gebieden waarin overheid en inwoner met elkaar te maken hebben, gaan we onze inwoners vaker en beter betrekken. Denk hierbij aan het versterken van de directe participatie in het sociale domein.*

- *We zetten inwonersberaad in op een aantal relevante, urgente en afgebakende thema's. Inwoners worden geselecteerd door representatieve loting en kunnen deelnemen op eigen initiatief.*
- *We gaan ook andere vormen uitproberen, zoals een preferendum over de onderwerpkeuze of over welke voorkeur er is voor verschillende opties. Bij een preferendum kunnen Nijmegenaren kiezen uit meerdere opties, die mede door andere inwoners zijn bedacht, voorafgaand aan het opstellen van een raadsvoorstel.*
- *We zoeken ook naar andere vormen … inzet van games, visualisaties of simulaties. Zodat we tegemoetkomen aan verschillende voorkeuren en verschillende stijlen en zo meer diversiteit krijgen in de inwoners.*

Energie- en warmtetransitie:

- *We starten [daarom] met een Nijmeegs klimaatberaad, waar bewoners, bedrijven en instellingen elkaar kunnen ontmoeten en kunnen meedenken.*

Zorg en Welzijn:

- *We stellen de mens centraal en stoppen met onnodige bureaucratie en overbodige indicaties. We blijven vol inzetten op een sterke sociale basis, zodat iedere Nijmegenaar mee kan doen.*
- *Inzet van ervaringsdeskundigheid vinden we heel belangrijk. We gaan ermee aan de slag om dit meer in te zetten in het hele sociale domein.*
- *"Iedere Nijmegenaar telt mee"*

Argumenten

*1.1 Actie A1 geeft invulling aan amendement "*Mag het een onsje meer zijn*?" (d.d. 28-02-2024):* "Voordat we het actieprogramma opstellen gaan we nog een keer met de raad in gesprek over onze lokale democratie in zijn algemeenheid, hoe we daar verder vorm aan willen geven en welke positie en rol het stadsbestuur (college en raad) zou moeten innemen. Opbrengsten uit dit gesprek nemen we mee in de uitwerking van de vier lijnen in het actieprogramma."

1.2 Actie A1 geeft invulling aan Suggestie S3 uit raad (gesprek 10-01-2024, zie bijlage 1 in het Actieprogramma): "Nodige cultuuromslag vraagt ook om hand in eigen boezem ook als raad. Daar over doorpraten hoe invulling te geven aan deze visie."

*2.1 Actie A11 geeft invulling aan amendement "*Komt tijd komt raad*" (d.d. 28-02-2024):* "In de uitvoering van richting c (Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel) heeft de raad als direct betrokkene een belangrijke rol. Het gaat hierbij onder andere over de kaderstelling van nieuwe democratische instrumenten. Het finale besluit over de invoering van een (nieuw) participatief instrument en binnen welke kaders deze vervolgens zijn beslag moet krijgen ligt altijd bij de raad middels een raadsvoorstel."

3.1 Actie A12 geeft invulling aan de Wet versterking participatie op decentraal niveau *waarin voorgeschreven is dat gemeenten een participatieverordening opstellen.*

*3.2 Actie A12 geeft invulling aan amendement "*Komt tijd komt raad*" (d.d. 28-02-2024):* "In de uitvoering van richting c (Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel) heeft de raad als direct betrokkene een belangrijke rol. Het gaat hierbij onder andere over de kaderstelling van nieuwe democratische instrumenten. Het finale besluit over de invoering van een (nieuw) participatief instrument en binnen welke kaders deze vervolgens zijn beslag moet krijgen ligt altijd bij de raad middels een raadsvoorstel."

4.1 Een algemeen participatiebeleid (A13) geeft duidelijkheid en houvast voor de gemeentelijke organisatie over algemene participatieafspraken, waaronder:
- Algemene processtappen bij participatie;
- Gebruik van verschillende instrumenten;
- Positie van verschillende groepen waarmee wordt samengewerkt.

*4.2 Actie A13 geeft invulling aan amendement "*Komt tijd komt raad*" (d.d. 28-02-2024):* "In de uitvoering van richting c (Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel) heeft de raad als direct betrokkene een belangrijke rol. Het gaat hierbij onder andere over de kaderstelling van nieuwe democratische instrumenten. Het finale besluit over de invoering van een (nieuw) participatief instrument en binnen welke kaders deze vervolgens zijn beslag moet krijgen ligt altijd bij de raad middels een raadsvoorstel."

4.3 Actie A13 geeft antwoord op vragen en suggesties uit de raad (gesprek 10-01-2024, zie A5, S5, T2 en A18 in bijlage 1 in het Actieprogramma): "We maken een index van onze 'gereedschapskoffer' met daarbij per instrument omschreven voor welke situaties het globaal inzetbaar is, wat de rol en invloedruimte erbij is van raad en andere betrokkenen."

4.4 Actie A13 geeft antwoord op vragen uit de raad (gesprek 10-01-2024, zie A6 in bijlage 1 in het Actieprogramma):" Het proces om te komen tot een algemeen participatiebeleid zal worden beschreven in het actieprogramma. Daarbij geven we ook aan bij welke stappen naar ons idee de raad betrokken wordt of aan zet is."

4.5 Actie A13 geeft antwoord op suggesties en vragen uit de raad (gesprek 10-01-2024, zie S11 en T5 in bijlage 1 in het Actieprogramma):" Belang van de wijkraden. Nu vaak dezelfde mensen die zwaar belast worden en niet altijd representatief. Is een wijkberaad of jurydienst een alternatief?"

<u>Overige punten:</u>
- Het voorstel draagt (direct en indirect) bij aan inclusiviteit, toegankelijkheid en mensen met een beperking.
- Het voorstel heeft geen gevolgen voor het klimaat.
- In de ontwikkelfase van het stuk is de Stichting Participatie Inwoners Nijmegen (SPINN, voorheen GWBN) betrokken en bevraagd.

Kanttekeningen
Er zijn geen belangrijke (juridische of bestuurlijke) kanttekeningen bij de beslispunten.

Fatale termijn
Om de voorgestelde planning uit het actieprogramma te behalen moet de raad voor november 2024 een besluit hebben genomen.

Financiën
Er zijn geen financiële beslispunten bij dit voorstel.

Vervolg
- De acties worden opgestart na besluitenvorming voor raad / college.
- In Q1-2025 is het gesprek met raad en college over de kijk op de lokale democratie.
- In Q2-2025 is het raadsvoorstel voor het project Bestuurlijke cultuur (actie A2) gereed.

- In Q1-2026 is het raadsvoorstel voor het gebruik van nieuwe democratische instrumenten gereed.
- In Q1-2026 is het raadsvoorstel voor de participatieverordening gereed.
- Begin 2026 ontvangt de raad een brief over de voortgang van de uitvoering van het actieprogramma. Aansluitend is er een (tussen)evaluatie met raad en college.
- In Q4-2026 is het raadsvoorstel voor het participatiebeleid gereed.

Bijlagen

1. Ons samenwerken met de stad - Actieprogramma